

USDAD
Uluslararası Sosyal Bilimler Programları
Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

USDAD DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

GİRİŞ

TANIMLAR

A. GENEL ÖLÇÜTLER

Ölçüt 1. ÖĞRENCİLER

Ölçüt 2. PROGRAM ÖĞRETİM AMAÇLARI

Ölçüt 3. PROGRAM ÇIKTILARI

Ölçüt 4. ÖĞRETİM PLANI

Ölçüt 5. ÖĞRETİM KADROSU

Ölçüt 6. YÖNETİM YAPISI

Ölçüt 7. ALTYAPI

Ölçüt 8. KURUM DESTEĞİ VE PARASAL KAYNAKLAR

Ölçüt 9. SÜREKLİ İYİLEŞTİRME

B. PROGRAMA ÖZGÜ ÖLÇÜTLER

GİRİŞ

Bu ölçütlerin amacı, paydaşların beklentilerini karşılamak üzere, en az 8 yarıyıl ya da eşdeğerinden (240 AKTS Kredisi) oluşan lisans düzeyindeki SBF programlarının kalite güvencesini sağlamak ve bu programların sürekli iyileştirilmesini desteklemektir. SBF programlarının değerlendirilmesi için başvuruda bulunan ilgili birim, söz konusu programların bu belgede yer alan ölçütleri yerine getirdiğini kanıtlamakla yükümlüdür.

TANIMLAR

USDAD ölçütlerini kullanarak yapılan değerlendirmelerde aşağıdaki temel tanımların tutarlı olarak kullanılması gerekmektedir.

I. Program Öğretim Amaçları: Programın mezunlarının erişmeleri istenen kariyer hedeflerini ve alanındaki beklentilerini tanımlayan genel ifadeler.

II. Program Çıktıları: Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve davranışları tanımlayan ifadeler.

III. Ölçme: Program öğretim amaçları ve program çıktılarına erişim düzeylerini saptamak üzere çeşitli yöntemler kullanılarak yürütülen verilerin ve kanıtlarının tanımlanması, toplama ve düzenleme süreci.

IV. Değerlendirme: Ölçmeler sonucu elde edilen verilerin ve kanıtların çeşitli yöntemler kullanılarak yorumlanması süreci. Değerlendirme süreci, program öğretim amaçlarına ve program çıktılarına erişim düzeylerini vermeli ve programı iyileştirmek üzere alınacak kararlar ve yürütülecek eylemlerde kullanılmalıdır.

V. Kredi: Bir kredi, yarıyıl boyunca her hafta düzenli olarak verilen bir saatlik teorik dersin ya da yapılan iki ya da üç saatlik uygulama veya pratik / laboratuvar çalışmalarının öğretim yüküne eşdeğerdir.

VI. AKTS Kredisi: Avrupa Kredi Transfer Sisteminde tanımlanan kredi.

A. GENEL ÖLÇÜTLER

Ölçüt 1. ÖĞRENCİLER

Bir SBF programının değerlendirilmesinde, öğrencilerin niteliği, gelişimi ve başarıları önemlidir. Bu nedenle:

Programa kabul edilen öğrenciler, programın kazandırmayı hedeflediği çıktıları öngörülen sürede edinebilecek altyapıya sahip olmalıdırlar. Öğrencilerin kabulünde göz önüne alınan göstergeler izlenmeli ve bunların yıllara göre değişimi değerlendirilmelidir.

Yatay ve dikey geçişle öğrenci kabulü, çift ana dal, yan dal ve öğrenci değişimi uygulamaları ile başka kurumlarda ve/veya programlarda alınmış dersler ve kazanılmış kredilerin değerlendirilmesinde uygulanan ölçütler ayrıntılı olarak tanımlanmış ve uygulanıyor olmalıdır.

Kurum ve/veya program tarafından başka kurumlarla yapılacak ulusal ve uluslararası anlaşmalar ve kurulacak ortaklıklar ile öğrenci hareketliliğini teşvik edecek ve sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır.

Öğrencileri ders ve kariyer planlaması konularında yönlendirecek danışmanlık hizmeti verilmelidir.

Öğrencilerin program kapsamındaki tüm dersler ve diğer etkinliklerdeki başarıları şeffaf ve tutarlı yöntemlerle ölçülmeli ve değerlendirilmelidir.

Öğrenci memnuniyetinin değerlendirilmesi mutlaka yapılmalı, bu çıktıların çeşitli yönetim aşamalarında değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarının ilgili birim ve bireylere geri dönüşümü sağlanmalıdır.

Öğrencilerin mezuniyetlerine karar verebilmek için, programın gerektirdiği tüm koşulların yerine getirildiğini belirleyecek güvenilir yöntemler geliştirilmiş ve uygulanıyor olmalıdır.

Ölçüt 2 PROGRAM ÖĞRETİM AMAÇLARI

Program mezunlarının erişmeleri beklenen kariyer hedefleri ve programın öğretim amaçları belirlenmelidir.

Bu amaçlar,

kurumun, fakültenin ve bölümün öz görevleriyle uyumlu olmalıdır,

programın iç ve dış paydaşlarının gereksinimleri dikkate alınarak belirlenmelidir,

kolayca erişilebilecek şekilde yayımlanmış olmalıdır ve

programın iç ve dış paydaşlarının gereksinimleri doğrultusunda uygun aralıklarla

güncellenmelidir.

Öğretim amaçlarına ulaşıldığını belirlemek ve belgelemek için kullanılan bir ölçme ve değerlendirme süreci kurulmuş ve işletiliyor olmalıdır. Bu süreç yardımıyla program öğretim amaçlarına ulaşıldığı kanıtlanmalıdır.

Ölçüt 3. PROGRAM ÇIKTILARI

Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, deneyim, beceri ve davranışlarını tanımlayan ifadeler olan program çıktıları, Tablo3.1’de tanımlanmaktadır. Programlar, öğretim amaçlarıyla tutarlı olmak koşuluyla, kendilerine özgü ek çıktılar tanımlayabilirler.

Tablo 3.1 USDAD Çıktıları

I. Kendi programları ile ilgili alanlarında yeterli bilgi birikimi ile kuramsal ve uygulamalı bilgilerini alanlarında kullanabilme becerisi.
II. Alanlarındaki problemleri saptama, tanımlama, formüle etme ve çözme becerisi; bu amaçla uygun analiz ve modelleme yöntemlerini seçme ve uygulama becerisi.
III. Bir sistemi, süreci, donanımı veya ürünü anlama, yorumlama, ilgili sorunları çözme ve çağdaş yöntemleri uygulama becerisi.
IV. Öğretim programlarında alan dışı ders almış olması.
V. Alan uygulamaları için gerekli olan çağdaş araçları seçme, kullanma, geliştirme ve bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanma becerisi.
VI. Alanlarına göre tasarlama, deney yapma, veri toplama, sonuçları analiz etme, arşivleme, metin çözme ve yorumlama becerisi.
VII. Bireysel olarak ve takımlarda etkin biçimde çalışabilme becerisi.
VIII. Türkçe sözlü ve yazılı etkin iletişim kurma becerisi; en az bir yabancı dil bilgisi.
IX. Yaşam boyu öğrenme bilinci, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleme becerisi.
X. Mesleki etik ve sorumluluk bilinci.
XI. Alan uygulamalarının evrensel ve toplumsal boyutlardaki etkileri (Çevre sorunları, ekonomi, sürdürülebilirlik vb.) ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık.

Program çıktılarının gerçekleştirilme düzeyini belli aralıklarla belirlemek ve belgelemek için kullanılan bir ölçme ve değerlendirme süreci oluşturulmuş ve işletiliyor olmalıdır.

Programlar, mezunlarının program çıktılarını sağladıklarını kanıtlamak için izleme yöntemleri geliştirmiş olmalıdırlar.

Ölçüt 4. ÖĞRETİM PLANI

Her programın program öğretim amaçlarını ve program çıktılarını destekleyen bir öğretim planı olmalıdır. Öğretim planı bu ölçütte verilen ortak bileşenler ile **Programa Özgü Ölçütlerdeki** bileşenleri içermelidir.

Öğretim planının uygulanmasında kullanılacak eğitim yöntemleri, istenen bilgi, beceri ve davranışların öğrencilere kazandırılmasını garanti edebilmelidir.

Öğretim planının öngörüldüğü biçimde uygulanmasını güvence altına alacak ve sürekli gelişimini sağlayacak bir yönetim sistemi bulunmalıdır.

Öğretim planı aşağıdaki bileşenleri içermelidir:

İlgili bilim alanına uygun temel öğretim

İlgili bilim alanına uygun öğretim.

Program amaçları doğrultusunda programın içeriğini bütünleyen en az %25 oranında seçimli ders.

Dört yıllık lisans programlarının Mezuniyet kredilerinin

AKTS kredisi temel alındığında 240 AKTS kredisinden

Ulusal Kredi sistemi temel alındığında en az 120 kredi den oluşmalıdır.

Öğrenciler, önceki derslerde edindikleri bilgi ve becerileri kullanacakları, ilgili alan standartlarını ve gerçekçi koşulları/kısıtları (ekonomi, çevre sorunları, sürdürülebilirlik, üretilebilirlik, etik, sağlık, güvenlik, sosyal ve politik sorunlar gibi) içerecek bilgi ve deneyimle çalıştığı alanda uygulamaya hazır hale getirilmelidir

Ölçüt 5 ÖĞRETİM KADROSU

Öğretim kadrosu bir öğretim programının temel unsurudur. Bu nedenle,

Öğretim kadrosu, yeterli akademik düzeye sahip ve programın tüm alanlarını kapsayacak sayıda olmalıdır.

Öğretim kadrosu programın etkin bir şekilde sürdürülmesini, değerlendirilmesini ve geliştirilmesini sağlamalıdır.

Öğretim kadrosu, ilgili sektör, mesleki kuruluşlar ve işverenlerle ilişkileri sürdürebilecek nitelikte olmalıdır

Öğretim elemanları, öğretim programlarının yürütülmesinin yanında, bilimsel araştırma yapma, öğretim elemanı-öğrenci ilişkisi, öğrenci danışmanlığı, üniversiteye hizmet ve mesleki gelişim hizmetlerinin yerine getirilmesi gibi konularda etkin olmalıdır.

Öğretim elemanlarının genel anlamda yeterlilikleri, eğitimleri, konularının çeşitliliği, alan deneyimleri, öğretme becerileri ve deneyimleri, iletişim becerileri, daha etkin programlar geliştirme yönündeki açılımları, alanlarındaki bilgi düzeyleri, araştırma deneyimleri, varsa mesleki kuruluşlara üyelikleri gibi hususlarla değerlendirilir.

Öğretim hizmetlerine destek olarak dışarıdan alınacak bireylerde gerekli yeterlilik şartı aranmalıdır.

Ölçüt 6. YÖNETİM YAPISI

Kuruluş ve yönetim yapısı, bu yapının ana kuruluş içindeki yeri, öğretim faaliyetleri ve destek hizmetleri arasındaki ilişkiler tanımlanmış olmalıdır.

Öğretim sonuçlarının değerlendirilebilmesi için gereken tüm strateji, program ve yöntemler belgelendirilmelidir. Yönetim sistemine ait bu belgeler ilgili bireylere iletilmiş, anlaşılır, ulaşılabilir ve uygulanabilir olmalıdır.

Arşivler, çağdaş kayıt teknikleri kullanılarak tutulmalıdır.

Yönetim, iç işleyişi denetleyecek, sorgulayacak ve düzeltebilecek yöntemleri kurmuş olmalıdır.

Ölçüt 7. ALT YAPI

Sınıflar, laboratuvarlar ve gerekli donanım, öğretim amaçlarına ve program çıktıklarına ulaşmak için yeterli olmalıdır.

Öğrencilerin, alan dışı sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılayan, alanındaki faaliyetlere ortam yaratarak gelişimlerini destekleyen ve öğrenci-öğretim elemanı ilişkilerini canlı tutan uygun altyapı var olmalıdır.

Birimler öğrencilerine ilgili alan donanımlarını sağlamalıdır. Bilgisayar ve bilişim altyapıları, programın öğretim amaçlarını destekleyecek doğrultuda tasarlanmalıdır.

Öğrencilere sunulan kütüphane olanakları öğretim amaçlarına ve program çıktıklarına ulaşmak için yeterli düzeyde olmalıdır.

Öğrencilerin yaşam ortamında gerekli güvenlik önlemleri alınmış olmalıdır.

Engelliler için altyapı düzenlemesi yapılmış olmalıdır.

Ölçüt 8. KURUM DESTEĞİ VE PARASAL KAYNAKLAR

Üniversitenin idari desteği, yapıcı liderliği, parasal kaynaklar ve bunların dağıtımında izlenen strateji, programın kalitesini ve sürdürülebilmesini sağlayacak düzeyde olmalıdır.

Kaynaklar, nitelikli bir öğretim kadrosunu çekecek, tutacak ve akademik gelişiminin sürdürülmesini sağlayacak yeterlilikte olmalıdır.

Program için gereken altyapıyı temin etmeye, bakımını yapmaya ve işletmeye yetecek parasal kaynaklar var olmalıdır.

Kurum, program çıktılarını sağlamak için yeterli sayı ve nitelikte idari ve teknik kadroya sahip olmalıdır.

Ölçüt 9 SÜREKLİ İYİLEŞTİRME

Kurulan ölçme ve değerlendirme sistemlerinden elde edilen sonuçların programın sürekli iyileştirilmesine yönelik olarak kullanıldığına ilişkin kanıtlar sunulmalıdır. Bu iyileştirme çalışmaları, başta Ölçüt 2 ve Ölçüt 3 ile ilgili alanlar olmak üzere, programın tüm gelişmeye açık alanları ile ilgili, sistematik bir biçimde toplanmış, somut verilere dayalı olmalıdır

B. PROGRAMA ÖZGÜ ÖLÇÜTLER

Programa özgü ölçütler, öngörülen alanda öğretim planına yönelik ek ölçütleri tanımlamaktadır.

Her programın kendine özgü ölçütleri olmalı ve öğretim programı bu ölçütleri sağlamalıdır.

Not: Bu belgenin hazırlanmasında MÜDEK ve FEDAK belgelerinden yararlanılmıştır